

Nr 297.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag till låneunderstöd åt vissa egnahemsägare; given Stockholms slott den 23 april 1937.

Kungl. Maj:t vill härmed, under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts

Min allernädigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Gustav Möller.

Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 23 april 1937.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena SANDLER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WESTMAN, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON, SKÖLD, NILSSON, QUENSEL, FORSLUND.

Efter gemensam beredning med chefen för finansdepartementet anmäler chefen för socialdepartementet, statsrådet Möller, fråga om anslag till låneunderstöd åt vissa egnahemsägare samt anför därvid följande:

För innevarande budgetår har 1936 års riksdag (riksdagens skrivelse nr 302) med bifall till Kungl. Maj:ts proposition den 8 maj 1936, nr 260, anvisat ett reservationsanslag av 200,000 kronor till *låneunderstöd åt vissa egnahemsägare i Göteborgs och Bohus län*. Anslaget är avsett för lån till ägare av eget hem i Göteborgs och Bohus län, vilka på grund av stenindustrins betryckta läge råkat i ekonomiska svårigheter.

För beviljande av nämnda lån hava bestämmelser meddelats i kungörelsen den 26 juni 1936 (nr 353). Det huvudsakliga innehållet av bestämmelserna är följande.

Såsom förutsättningar för lån gälla — utöver att vederbörande är ägare av eget hem i Göteborgs och Bohus län och på grund av stenindustrins betryckta läge råkat i ekonomiska svårigheter — att uppenbar risk för exekutiv försäljning av egnahemmet kan anses föreligga ävensom att egnahemsägaren gjort vad på honom skäligen ankommit för övervinnande av svårigheterna och i övrigt finnes förtjänt av bistånd samt att han saknar möjlighet att annorledes på rimliga villkor uppbringa nödiga medel.

För ägare av fastighet är länshjälpen begränsad till att omfatta dels till betalning förfallna oguldna amorteringar och räntor å lån mot säkerhet av inteckning i egnahemsfastigheten, dels ock senast under år 1938 förfallande amorteringar och räntor å dylika lån. Utgöres egnahemmet av bostadshus å ofri grund, är hjälpen begränsad till att omfatta dels förfallen ogulden markhyra ävensom förfallna oguldna amorteringar och räntor å lån, som egnahemsägaren iklätt sig i och för förvärvet av egnahemmet, dels ock senast under år 1938 förfallande markhyra samt senast under samma år förfallande amorteringar och räntor å sistnämnda lån.

Till säkerhet för lån åt fastighetsägare skall, därest fastigheten icke är belånad till så högt belopp som motsvarar dess av länsstyrelsen beräknade värde, pantförskrivas inteckning i fastigheten intill nämnda värde. I den mån belånad inteckning genom statslånet frigöres, skall jämväl denna förskrivas till säkerhet för lånet. I övrigt gäller såsom villkor för låns beviljande, att för lånet ställes av länsstyrelsen godkänd säkerhet. Länsstyrelsen må dock helt eller delvis eftergiva detta villkor, därest gäldenären saknar möjlighet att lämna godtagbar säkerhet och ömmande omständigheter föreligga.

Meddelat lån är räntefritt intill utgången av år 1938; för tiden därefter gäldas ränta efter fyra procent om året. Från och med år 1939 skall å lånet årligen erläggas amortering, som jämte ränta å oguldet belopp utgöres genom en varje år lika stor annuitet, så beräknad, att lånet är återbetalat tio år efter amorteringens början.

Ansökan om erhållande av lån skall ställas till länsstyrelsen i lånet, som har att efter vederbörlig utredning bevilja lån, i den mån tillgängligt anslag det medgiver. Länsstyrelsens beslut rörande låneansökan skall ofördröjligen tillställas sökanden; klagan över länsstyrelsens beslut är ej medgiven.

Då lån beviljats, åligger det egnahemsägaren dels att utfärda skuldförbindelse, angivande, förutom lånesumman, egnahemsägarens åtaganden i fråga om lånets återbetalande jämte övriga lånevillkor, dels ock att i förekommande fall avlämna föreskriven säkerhet.

Lånebeloppen utbetalas, allteftersom gäldbeloppen förfalla, av länsstyrelsen för egnahemsägarens räkning direkt till vederbörande borgenär. Närhelst anledning därtill kan yppa sig, äger emellertid länsstyrelsen inhibera ytterligare utbetalning av låneomedel. I sådant fall skall motsvarande avskrivning vidtagas å skuldebrevet.

Förfallen ränta och amortering skall för varje kalenderår före årets utgång inbetalas till länsstyrelsen.

Länsstyrelsen åligger överbaka, att egnahemsägaren fullgör sina skyldigheter i avseende å honom beviljat lån. Därest egnahemsägaren finnes genom oriktig uppgift hava föranlett lånets beviljande eller visat försumlighet att erlægga föreskriven ränta eller amortering eller annorledes bryter mot sina åligganden enligt skuldförbindelsen, eller när eljest sådana förhållanden inträffat, att han med hänsyn till det med lånet avsedda syftet uppenbarligen

icke längre bör få tillgodonjuta lånet, äger länsstyrelsen uppsäga lånet till omedelbar betalning. Där uppsägning sålunda sker skall, ändå att ränta eljest ej skolat utgå, å lånet gäldas ränta efter fyra procent om året från och med uppsägningsdagen.

Finner länsstyrelsen i annat fall än förut omnämnts, att avskrivning på grund av utlämnat lån bör äga rum, skall frågan därom underställas Kungl. Maj:t.

På länsstyrelsen ankommer att meddela de ytterligare bestämmelser för låneverksamheten, som provas lämpliga.

Vid min anmälan i föl av frågan om anslag till låneunderstöd åt egnahemsägare i Göteborgs och Bohus län uttalade jag bland annat följande.

Av den i ärendet verkställda utredningen torde tydligt framgå, att den sedan länge rådande svåra arbetslösheten inom stenindustrin i Göteborgs och Bohus län kunde komma att medföra betänkliga återverkningar å fastighets- och bostadsförhållandena i vissa delar av länet. Åtskilliga av de arbetslösa stenarbetarna innehade smärre bostads- eller jordbruksegnahem, vilka senare dock i regel vore alltför små för att kunna lämna full bärgning åt ägarna och deras familjer. Genom den väsentliga minskningen i arbetsinkomsten hade uppstått svårighet för dessa egnahemsägare att fullgöra ingångna låneförbindelser. Innehavarna av egnahemslån hade visserligen under de senast förflutna tre åren ägt möjlighet att intill 12 procent av ursprungliga lånebeloppet erhålla så kallade uppskovslån. Många låntagare torde dock redan hava till fullo utnyttjat denna möjlighet. Så länge någon förbättring av det ekonomiska läget inom stenindustrin icke kunde skönjas, syntes för övrigt egnahemsnämnden numera icke vara benägen att bevilja stenarbetarna flera dylika lån. Icke heller torde de arbetslösa stenarbetare, som vore ägare av mindre jordbruksegnahem, kunna erhålla för jordbrukare avsedda lån för genomförande av ackord eller till förekommande av exekutiv försäljning. Det framginge vidare av utredningen i ärendet, att minst ett 100-tal stenarbetare för närvarande resterade med betalning av förfallna annuiteter å egnahemslån. I några fall hade egnahemsnämnden redan vidtagit åtgärder för indrivning av lånen genom exekutiv försäljning av fastigheterna, och risken för dylika åtgärder syntes i övriga fall vara betydande. Flertalet av de stenarbetare, som ägde fastigheter, hade emellertid dessa belånade i banker. Hitills syntes dessa lån hava skötts på ett enligt långivarnas uppfattning något så när tillfredsställande sätt, i det avtalade amorteringar visserligen i åtskilliga fall uteblivit men ränta vanligen influtit i gehörig ordning. I längden torde det dock bereda åtskilliga av de arbetslösa oöverkomliga svårigheter att även i denna begränsade omfattning fullgöra sina skyldigheter. Vid bristande räntelikvider ansåge sig bankerna sannolikt icke kunna underlåta att söka tvångsrealisation av fastigheterna. Slutligen funnes ett mindre antal stenarbetare, vilka ägde och bebodde å ofri grund belägna bostadshus. Ehuru dessa arbetare icke kunnat förskaffa sig lån mot inteckningar, syntes även de i regel vara hårt skuldsatta och därför också utsatta för risken att genom utmätning bliva berövade sina hem.

Den 6 mars 1936 hade Kungl. Maj:t på hemställan av chefen för finansdepartementet beslutat genom proposition (nr 185) föreslå riksdagen att för låneunderstöd åt vissa fastighetsägare i Kiruna och Malmberget anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor. I nämnda samhällen hade nämligen åtskilliga fastighetsägare, i regel anställda inom gruvindustrin, genom inskränkningarna i driften vid Norrbottens gruvfält och den därav föranledda väsentliga minskningen i arbetsförtjänsten fått svårt att fullgöra tidigare ingångna

låneförbindelser. Som skäl för sin hemställan anförde föredragande departementschefen bland annat, att även om principiella betänkligheter skulle kunna hysas mot hjälpåtgärder från statens sida, borde dock — med hänsyn till den särställning omförmälda, av gruvbolagets verksamhet helt beroende samhällen intogo — dessa betänkligheter icke tillmätas avgörande betydelse, i synnerhet om hjälpaktionen begränsades i huvudsak enligt ett i ärendet avgivet förslag. Då de bohuslänska stenarbetarnas ställning i nu förevarande hänseende måste anses minst lika svår som arbetarnas vid Norrbottens gruvfält, ville jag tillråda, att staten lämnade även de förstnämnda erforderligt stöd i deras strävan att få behålla sina egna hem.

Frågan i vilken utsträckning medel för nu berörda ändamål kunde bliva erforderliga undandroge sig ett säkert bedömande. Länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län hade med stöd av vissa beräkningar föreslagit ett anslag å 200,000 kronor. Med hänsyn bland annat till att anslaget icke syntes böra begränsas alltför snävt förordade jag länsstyrelsens förslag i denna del. Enär fördelningen på olika år av kostnaderna för ifrågavarande hjälpaktion icke nu kunde tillförlitligt beräknas, ville jag vidare tillstyrka, att hela det belopp, vartill sagda kostnader sålunda uppskattats, upptoges såsom reservationsanslag å riksstaten för nästa budgetår. Anslaget syntes böra uppföras bland utgifter för kapitalökning under den bland statens utlåningsfonder upptagna fonden för låneunderstöd. Med hänsyn till de villkor, som avsåges skola gälla för ifrågavarande lån, torde anslaget böra utgå till ett belopp av 125,000 kronor av lånemedel och till återstående del av skattemedel.

I en den 4 december 1936 till socialdepartementet inkommen skrivelse har *länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län* hemställt, att ett belopp å 100,000 kronor, utöver det för innevarande budgetår anvisade anslaget av 200,000 kronor, måtte ställas till länsstyrelsens förfogande för fortsatt beviljande av lån enligt förenämnda kungörelse.

Till motivering för denna framställning har länsstyrelsen anfört följande.

Ansökningar om lån hade under tiden till och med den 30 november 1936 inkommit till ett antal av 297 med en begärd lånesumma å tillhoppa 283,146 kronor 25 öre.

Intill nämnda dag hade 111 sökande beviljats lån å tillhoppa 72,981 kronor 88 öre. Övriga ansökningar vore under utredning och hade ännu icke blivit föremål för länsstyrelsens avgörande.

För att hjälp av det beviljade anslaget skulle kunna beredas så många sökande som möjligt hade länsstyrelsen nödgats starkt begränsa storleken av de dittills beviljade lånen. I många fall hade lån beviljats endast till gäldande av redan förfallna oguldna belopp, därvid alltså möjligheten att bevilja lån till gäldande av icke förfallna, men senast under år 1938 förfallande belopp icke kunnat utnyttjas. Dessa låntagare, som sålunda icke kunnat beredas hjälp i hela den utsträckning författningen medgäve, kunde snart råka i nya ekonomiska svårigheter och behöva ytterligare lån, vilka näppeligen kunde beviljas utan att det till länsstyrelsens förfogande ställda anslaget ökades.

Därest de dittills till länsstyrelsen inkomna, men ännu icke avgjorda låneansökningarna skulle behandlas enligt samma normer som de tidigare beviljade, torde nämligen redan därigenom anslaget komma att något överskridas.

Därtill komme, att intill den 2 december 1936 endast 298 ansökningar inkommit av beräknade 400, varför ytterligare ett antal ansökningar väntades inkomma.

Det ökade anslagsbehov, som under dessa förhållanden föreläge, torde kunna uppskattas till högst 100,000 kronor.

Länsstyrelsen har därefter till komplettering av sin framställning överlämnat en den 23 mars 1937 upprättad promemoria av följande innehåll.

Intill den 1 mars 1937 hade till länsstyrelsen inkommit 317 ansökningar om lån av ifrågavarande slag. Dessa ansökningar omfattade ett sammanlagt sökt lånebelopp av 307,068 kronor.

Av ansökningarna hade intill nämnda dag av länsstyrelsen slutbehandlats 131 stycken, av vilka 7 helt avslagits och 124 helt eller delvis bifallits. De bifallna ansökningarna representerade tillsammans en beviljad lånesumma av 85,205 kronor.

De intill den 1 mars 1937 slutbehandlade ansökningarna omfattade en sökt sammanlagd lånesumma av 99,737 kronor. Beviljat belopp utgjorde alltså av sökt belopp i fråga om de slutbehandlade ansökningarna cirka 90.7 procent.

Hos länsstyrelsen anhängiggjorda, men intill den 1 mars 1937 ännu icke slutbehandlade låneansökningar utgjorde 186 stycken, omfattande en sammanlagd sökt lånesumma av 216,590 kronor.

Räknades med samma procenttal i fråga om godkännandet beträffande de ännu ej slutbehandlade som beträffande de redan avgjorda låneärendena, skulle den sökta lånesumman 216,590 kronor motsvaras av ett blivande beviljat belopp av cirka 196,400 kronor.

Sammanlades detta belopp med summan av dittills beviljade lån, bleve slutsumman i runt tal 282,000 kronor.

Sannolikheten talade för att detta tal vore något för högt, då länsstyrelsen givetvis i första hand slutbehandlat de fall, där det största lånebehovet gjort sig gällande. Den reduktion, som därigenom kunde antagas uppkomma i den angivna slutsumman av 282,000 kronor, motvägdes emellertid av det förhållande, att alltså låneansökningar inkomme. För att kunna i någon mån bedöma, i hur stor omfattning ytterligare ansökningar vore att vänta, hade länsstyrelsen från egnahemsnämnden i länet inhämtat upplysning, i vilken omfattning egnahemslåntagare inom länets stenhuggeriområde, vilka dittills ej sökt lån enligt kungörelsen den 26 juni 1936, resterade för förfallen amortering för första hälften av år 1936. Därvid hade visat sig, att dylika rester för närvarande föreläge i sådan omfattning, att räntor och amorteringar för därav berörda egnahemslåntagare för åren 1936—1938 motsvarade ett belopp av omkring 32,000 kronor.

Av angivna omständigheter torde framgå, att sammanlagda medelsbehovet för dittills avgjorda, nu anhängiga och ytterligare väntade »stenhuggarlåneärenden» uppginge till omkring 300,000 kronor eller 100,000 kronor utöver tidigare anvisat belopp.

Tilläggas må, att tack vare de ifrågavarande lånen exekutiva åtgärder mot fastighetsägare inom länets stenhuggeriområden — fränsett ett fall, där lån på grund av uppenbar vanskötsel varit nteslutet — icke behövt förekomma efter det kungörelsen den 26 juni 1936 började tillämpas.

Beträffande fördelningen å kommuner och låneformer av de under tiden till den 1 mars 1937 beviljade ansökningarna tillåter jag mig hänvisa till en inom länsstyrelsen upprättad sammanställning, vilken såsom bilaga torde få fogas vid detta protokoll.

Likartade förhållanden med dem, som föranlett åtgärder för bispringande av egnahemsägare i Göteborgs och Bohus län, föreligga numera jämväl be-

träffande *egnahemsägare i viss del av Stockholms län*, nämligen den del som berörts av nedläggandet av den industriella verksamheten vid Gimo-Osterby bruk.

Länsstyrelsen i Stockholms län har i skrivelse den 17 april 1937 hemställt om åtgärders vidtagande för att genom låneunderstöd avhjälpa eventuellt inträdande svårigheter för vissa egnahemsägare i Hargshamn att fullgöra sina förpliktelser i fråga om egnahemslån.

Länsstyrelsen har i ärendet framhållit i huvudsak följande.

Genom skrivelse den 20 oktober 1936 hade länsstyrelsen anmodats att anställa undersökning till utrönande, huruvida genom försäljningen av Gimo-Osterby bruk till Korsnäs sågverksaktiebolag svårigheter kunde komma att inträda för vissa egnahemsägare, anställda vid förstnämnda företag att fullgöra sina ekonomiska förpliktelser i fråga om av dem innehavda bostadslån. I anledning av nämnda anmodan hade länsstyrelsen verkställt en utredning, vars resultat länsstyrelsen framlade i skrivelse till socialdepartementet den 19 december 1936.

Länsstyrelsen hade därvid bland annat uttalat, att såvitt vid den företagna undersökningen kunnat utrönas det icke vore att befara, att sagda egnahemsägare för det dåvarande icke skulle kunna fullgöra sina ekonomiska förpliktelser i fråga om av dem innehavda bostadslån. Förfallna räntor och amorteringar syntes ditintills hava betalats, och detta lyckliga förhållande torde huvudsakligen vara beroende på, att tillgången på arbete, särskilt skogsarbete, vore jämförelsevis god, varför arbetslösheten kunnat hållas nere. Skäl för staten att vidtaga åtgärd till skydd för egnahemsägare torde sålunda för det dåvarande icke föreligga. Det kunde emellertid befaras att med vinterns slut, då skogsarbetet upphörde, en förändring till det sämre skulle kunna inträda. Därest det ansåges önskvärt, att staten därvid skulle träda stödjande emellan, torde medel för ändamålet böra ställas till förfogande. På förfrågan under hand från länsstyrelsen hade egnahemsnämnden och de kreditinrättningar, vilka hade de flesta fordringarna, förklarat sig villiga att, om någon egnahemsägare finge svårighet att gentemot dem fullgöra sina ekonomiska förpliktelser, underrätta länsstyrelsen därom, innan laga åtgärd vidtoges. Länsstyrelsen skulle då erhålla möjlighet att efter företagen utredning, huruvida stöd från det allmännas sida kunde i något fall vara påkallat, i god tid ingripa, så att dylikt stöd lämnades.

Under den tid, som förflutit efter det länsstyrelsens omförmälda skrivelse avläts, hade länsstyrelsen noga följt utvecklingen av förhållandena i Harg och närliggande kommuner i länet, vilka berörts av Gimo-affären. Länsstyrelsen ansåge sig kunna konstatera, att denna utveckling i stort sett snarast syntes hava blivit mindre olycksbringande än man haft anledning befara.

Till en början borde framhållas, att såväl egnahemsnämnden som övriga kreditinrättningar, till vilka ifrågavarande egnahemsägare häftade i skuld, visat dessa sistnämnda stor förståelse och hänsyn. Egnahemsägarna å sin sida hade, enligt ingångna uppgifter, i icke obetydlig utsträckning lyckats fullgöra sina dittillsvarande ekonomiska förpliktelser mot kreditgivarna. Emellertid framginge otvetydigt av länsstyrelsens undersökningar i frågan, att situationen det oaktat för en del av dem vore mycket bekymmersam. Enligt länsstyrelsens uppfattning måste det allvarligen befaras, att den kunde komma att utveckla sig i ytterligare ogynnsam riktning, därest strävandena att skapa ersättningsindustrier icke kröntes med framgång. Dittills hade dessa strävanden givit ett negativt resultat. Huruvida de skulle lyckas, kunde för närvarande icke bedömas, men även om så skulle ske, torde den even-

tuella lösningen av problemet säkerligen icke kunna åvägbringas inom den tid, som erfordrades för att undgå allvarliga följder av den timade driftnedläggelsen. I följd härav såge sig länsstyrelsen nödsakad att påkalla åtgärder för mötande av de svårigheter, som inträtt och ytterligare vore att emotse för ifrågavarande egnahemsägare.

Enligt länsstyrelsens uppfattning vore det lämpligt, om staten härvidlag ingrepe ekonomiskt stödjande på liknande sätt och enahanda villkor, som tidigare skett beträffande egnahemsägare bland stenhuggeriarbetarna i Bohuslän. Beträffande det belopp, som erfordrades för en sådan stödaktion, hade länsstyrelsen svårt att framlägga någon exakt beräkning. Visserligen hade länsstyrelsen tillgång till bestämda uppgifter om de låntagare, som häftade i skuld till vederbörande kreditanstalter för förfallna räntor och amorteringar, ävensom beträffande de förfallna beloppens storlek, men det låte sig icke göra att utan vidare lägga dessa uppgifter till grund för en beräkning av förevarande slag. För de låntagare, som hade sina lån hos Stockholms läns och stads hushållningssällskaps egnahemsnämnd, torde finnas möjlighet att erhålla s. k. uppskovslån i form av procentuellt tillägg till nuvarande lånebelopp. Utredning hade ännu icke kunnat erhållas om, i vilken omfattning denna möjlighet kunde påverka situationen. Därtill komme, att en del av låntagarna enligt uppgifter av egnahemsnämndens lokala ombud torde kunna förväntas bliva i stånd att utan hjälp fullgöra sina betalningar. Huruvida och i vad mån dessa förväntningar kunde komma att gå i uppfyllelse, vore svårt att bedöma. Slutligen vore det förenat med svårighet att avgöra, huruvida sådana låntagare, som hittills kunnat fullgöra sin betalningsskyldighet, även i fortsättningen skulle förmå detta. På grund av nu anförda omständigheter måste länsstyrelsen inskränka sig till att approximativt beräkna det erforderliga anslaget. Därest förenämnda uppskovslån bleve beviljade, torde för innevarande år ett belopp av 3,000 kronor under alla förhållanden bliva tillfyllest för ifrågavarande ändamål. Om åter berörda uppskovslån ej erhöles, ansåge länsstyrelsen, att det erforderliga anslagsbeloppet för år 1937 ändock borde kunna stanna vid 5,000 kronor. Vad beträffade år 1938, ansåge sig länsstyrelsen icke nu böra göra någon framställning om anslag i förevarande hänseende, utan syntes det lämpligt att avvakta utvecklingen, innan sådan framställning gjordes. Länsstyrelsen hemställde emellertid att i sinom tid få återkomma till sistnämnda fråga, därest omständigheterna därtill föranledde. Förestående belopp hade angivits med hänsyn till önskemålet att erhålla en säkerhetsmarginal, så att länsstyrelsen skulle kunna möta förhållandena även om dessa under året skulle utveckla sig ogynnsammare än vad man nu syntes hava anledning förmoda. Länsstyrelsen komme givetvis att med noggrannhet pröva eventuella låneansökningar ur de synpunkter, som enligt statsmakternas beslut borde bliva normerande för här ifrågavarande fall, därest anslag därför beviljades.

Med stöd av det anförda hemställer länsstyrelsen om vidtagande av de åtgärder, som erfordras för att förenämnda belopp å 3,000 kronor, alternativt 5,000 kronor, må kunna ställas till länsstyrelsens förfogande för här omförmälda ändamål.

Uppenbarligen föreligga vägande skäl för att i fråga om egnahemsägare inom Bohusläns stenhuggeridistrikt fullfölja den förvidet år inledda hjälpsaktionen. Av länsstyrelsens utredning framgår, att det tidigare beräknade beloppet icke är tillräckligt för att lämna åsyftat stöd åt samtliga de egna

Departements-
chefen.

hemsägare, som därav äro i behov. Tillika har ådagalagts, att ett belopp av ytterligare 100,000 kronor är erforderligt för att sätta länsstyrelsen i stånd att bispringa de egnahemsägare, som kunna förväntas fylla de uppställda villkoren. Under dessa förhållanden anser jag mig böra förorda, att nya medel ställas till förfogande för ändamålet i den utsträckning länsstyrelsen funnit påkallat.

Vad därefter angår den föreliggande framställningen från länsstyrelsen i Stockholms län beträffande låneunderstöd åt vissa egnahemsägare i Harg och angränsande kommuner, synas jämväl i detta fall goda skäl föreligga att staten träder hjälpande emellan. Svårigheterna för egnahemsägarna i detta område att fullgöra sina förpliktelser med avseende på ingångna låneavtal sammanhånga med nedläggandet under fjolåret av den tidigare bedrivna industriella verksamheten vid Gimo-Osterby bruk. Till förekommande av att de av driftnedläggelsen oförskyllt lidande skola fränhändas av dem bebodda fastigheter torde i behöflig utsträckning hjälpåtgärder genom statens försorg böra vidtagas. Med tillämpning av i all huvudsak samma regler, som fastställts för låneunderstöden till stenhuggarebefolkningen i Göteborgs och Bohus län, har länsstyrelsen beräknat, att ett belopp av 3,000 eller, om uppskovslån i vanlig ordning icke stå till förfogande, 5,000 kronor för innevarande år skulle vara erforderligt. De grunder för uppskattning av medelsbehovet, som av länsstyrelsen tillämpats, hava visserligen icke närmare angivits. Med hänsyn till det mycket begränsade belopp, som för ändamålet ansetts behöfligt, finner jag mig dock kunna godtaga länsstyrelsens beräkning för år 1937. Jag förutsätter därvid, att, i den mån ytterligare medel för ändamålet framdeles kunna påkallas, en mera detaljerad utredning förebringas.

För tillgodoseende av nu berörda ändamål torde lämpligen för budgetåret 1937/1938 ett reservationsanslag å ett belopp av 105,000 kronor böra uppföras bland utgifter för kapitalökning under fonden för låneunderstöd. I principiell överensstämmelse med vad som eljest tillämpas lär av anslaget ett belopp av 70,000 kronor böra utgå av lånemedel och återstående del av skattemedel. För ändamålet finnas medel icke beräknade å riksstaten för budgetåret 1937/1938. Chefen för finansdepartementet torde senare få anmäla frågan om sättet för täckande av det nu åskade skattemedelsanslaget.

Med åberopande av det anförda och under framhållande, att ärendet synes jämlikt § 54 riksdagsordningen kunna föreläggas riksdagen utan hinder av att den för propositioners avlämnande till riksdagen i allmänhet stadgade tid gått till ända, får jag hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen

att för utlämnande av låneunderstöd, i huvudsaklig överensstämmelse med vad av mig i det föregående angivits, bland Utgifter för kapitalökning, under Statens utlåningsfonder: *Fonden för låneunderstöd, till Låneunderstöd åt vissa egnahemsägare* för budgetåret 1937/1938 anvisa ett *reservationsanslag* av 105,000 kronor, därav 70,000 kronor att utgå av lånemedel.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten, att till riksdagen skall avlåtas proposition av den lydelse bilaga till detta protokoll utvisar.

Ur protokollet:

Erik Skoglund.

Bilaga.

Under tiden till den 1 mars 1937 av länsstyrelsen i Göteborgs och Bohus län
 beviljade ansökningar om lån enligt kungörelsen den 26 juni 1936
 (nr 353) om lån till vissa egnahemsägare i Göteborgs
 och Bohus län.

	Askum	Berfendal	Bottna	Brastad	Bro	Kville	Lomme- land
<i>Antal beviljade lån</i>	6	5	1	29	18	12	1
<i>Belopp av beviljade lån:</i>							
1) egnahemslån	2,435: 49	3,012: 66	481: 40	8,103: 07	8,661: 64	1,515: 04	—
2) sparbankslån	—	—	976: 48	8,885: 57	980: —	9,165: 42	567: —
3) banklån	662: 50	—	—	3,223: —	225: —	—	—
4) enskilda lån	360: —	—	—	—	—	174: —	—
<i>Summa beviljade lån</i>	3,457: 99	3,012: 66	1,457: 88	20,211: 64	9,866: 64	10,854: 46	567: —

	Lyse	Skee	Svarte- borg	Svenneby	Tanum	Tossene	Summa
<i>Antal beviljade lån</i>	5	2	7	3	4	31	124
<i>Belopp av beviljade lån:</i>							
1) egnahemslån	2,380: 05	740: 75	5,504: 70	1,160: 52	1,436: 57	16,358: 36	51,790: 25
2) sparbankslån	648: 22	425: —	826: 19	1,180: 92	1,702: —	2,758: 85	28,115: 65
3) banklån	122: —	—	60: —	—	—	—	4,292: 50
4) enskilda lån	—	—	275: 50	—	—	198: —	1,007: 50
<i>Summa beviljade lån</i>	3,150: 27	1,165: 75	6,666: 39	2,341: 44	3,138: 57	19,315: 21	85,205: 90